

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
ویومه (جلالتین)
(عنوان مراسلات)
طهران خیابان لاله زار
نایب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
دبیر اداره آشیخ محبی کاشانی
غیر از روزهای جمعه همه روزه
طبع و توزیع میشود

ویومه

هفتکلمین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانه

طهران ۴۰ قران
سایر بلاد داخله ۴۵ قران
روسیه و قفقاز ۱۰ منات
سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک
(قیمت يك نسخه)
در طهران يكصد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است
قیمت اعلان سطر
دو قران است

(روزنامه ویومه ملی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه)
(بامضا قبول و درانتشار اداره آزاد است و مطلقا مسترد نمی شود)

دوشنبه ۱۴ محرم الحرام ۱۳۲۶ هجری قمری و ۳ اسفندماه جلالی ۸۲۹ و ۱۷ فوریه ۱۹۰۸ میلادی

(محبت بیگانگان در حق ایرانیان)

در نمره ۱۹۴ در ضمن مخاطرات معاهده جدیده روس و انگلیس در حق ایران که اظهر من الشمس است و بیان اختلاف آراء سیاسیون اروپا در اینخصوص شرحی نوشته بودیم و عقاید حزب فیلانترپ یعنی هواداران نوع بشر را بر خط و غلط کاری اینمعاهده که مخالف قانون عادلانه و پامال کننده حقوق نوعی است ذکر کردیم خیر خواهان نوع و طرفداران آزادی که مردمان منصف و بی غرضند از رجال انگلیس در خصوص اینمعاهده اعتراضات سخت کرده اند و ایرادات بجا نموده اند چنانچه لرد کروزن فرمانفرمای سابق هندوستان خطابه های مفصل و نطقهای بلینی بر رد این معاهده و بطلان آن کرده اند و فیلسوف دانشمند مستر ادوارد برون که از رجال محترم انگلستان و در دارالعلوم کامبریج معلم السنه شرقی است بر ضد معاهده مزبوره سخت بر آشفته و این دو بزرگوار عالم انسانیترا از خدمات خود بی اندازه متشکر و ممنون ساخته اند چندی قبل رساله از مرقومات قلم مروت رقم این معلم فاضل و استاد کامل که بلفت انگلیسی در باب معاهده جدیده مرقوم داشته اند با اداره رسیده بود و چون در اداره مترجمی که صحیح از عهده ترجمه لغت انگلیسی بر آید نداشتیم نواب والا شاهزاده اسدالله میرزا از وکلای محترم که همواره در نشر معارف و خدمت بوطن و همراهی با نوع کمال مساعدت را داشته اند و از السنه خارجه و علوم جدیده دارای بهره کامل و از دانشمندان عصر جدید بشمارند قبول زحمة کرده و از رساله را ترجمه نموده اند اینک محض خاطر هموطنان که بدانند دیگران چگونه در فکر مایند و غصه عاقبة ما را میخورند و ما از غفلة و مسامحه

ابدا فکر مخاطراتیکه ما را در پیش است نیستیم عین آن ترجمه را ذیلا مینگاریم
(ترجمه مقاله پروفسور برون معلم السنه شرقی در (دارالفنون کیمبریج)
(عقیده ایران در خصوص معاهده روس و انگلیس)
(ترجمه دو بیت از اشعار طنزیسون)
(از اقراض مملکة لهستان اشکبارم)
(از مغلوبی و اضمحلال بختیارستان فریاد زخم)
(یا از آن نالم که طفل آزادی و تربیت)
(منقاد و مقهور تازیانه و چنگال استبداد کرد)
جراید انگلیس عموما مقالات راجعه بمعاهده انگلیس و روس درج نموده و لکن کلیه توجه نظر و اعتنای چندانی باینمسله ننموده اند که ایرانیان که از همه کس بیشتر مربوط باقرار دادند از آنرا بیچه نظر نمی نکرند و تاثیر اصول و فصول از آنرا نسبت بامملکة خویش چه تصور مینمایند

عمده مطرح و مبحث سیاسیون و صاحبان جراید انگلیس تشخیص اینمسله بوده که در این معامله کدام یک از دولتین سود و صرفه برده و کدام یک زیان دیده و دیگر آنکه قلیلی از روزنایجات انگلیس متحمل این زحمة شده اند که در آثار معنوی آئمه معصومین و تشریحی بنمایند بلکه در اثر خاصی که طبع و نشر آن در ایران حادث نمود چندان بذل توجه و مذاقه نموده اند لکن ما میگوئیم حتی بجهت آن قسمتی از مردم که اقل ملاحظه و مراعات حقوق ملک ضعیفه را با کمال کره و مناعه قبول می نمایند من باب کنجکاوای خالی از اهمیة و مزه نخواهد بود که بخوانند و بدانند آنچه را که اهالی ایران از نقشه مال و

واقعی که دو همایه قوی بجهت آنها کشیده اند فرض و تصور می نمایند

محمّل است که عده کثیری از اهل عالم حتی آنانکه کتب متعدده در خصوص ایران دیده و تا حدی واقف بتاریخ آنسر زمین است نتوانند بحقیقت این نکته پی برند که در ظرف یک دو سال اخیر چه تغییر و انقلاب عظیمی در احوال و طبیعت اهالی آن عارض و حادث شده همانا بس که تمام در باب بصیرت و صاحبان اطلاع کامل بالاتفاق اعتراف باحمیه و عظمت آن تغییر نموده و آن تغییر حالت ملی را مبنی بر حیثیات و نیات خالصانه و مقاصد مقدسه خیریه میدانند

بد بختانه اکثر نویسندگان و سیاحان اروپائی تمامی توجه وهم خویشرا فقط مصروف تحقیق و تحصیل جنبه تلون و جلافت طبیعت ایرانی نموده اند چنانچه در انظار عامه مدت مدیدی کتاب موریر ملقب بحاجی بابای اصفهانی تجسم حقیقی فطرت ایرانی بشمار می آمدونه چنانچه مقصود اصلی نویسنده بوده تمسخر و استهزاء بعضی عادات ایرانیان لکن اشخاصیکه مدت معتد بپی در ایران توقف و اقامه و باطبقات مختلفه اهالی آمیزش و مخالطه دوستانه داشته اند مشاهده کرده اند که در عمق طبیعت ملة ایران سرچشمه های صفات حسنه شجاعه و فداکاری و غیرت موجود و کاه بکاه از آنها حرکات دلیرانه و جنبشهای غیورانه بروز و طلوع میکند که محیر عقل و از مقایسه بیرون است از کتب جدید که در خصوص ایران بطبع رسیده کتاب یکی از دعوات مذهب مسیحی موسوم به پنییر بوجه اتم این خصیة و شجاعه کوفی ایرانی را محسوس نموده است پنییر مشار الیه مدت پنجسال در یزد متوقف بوده و بهمین جهة کتاب خود را موسوم (بتوقف پنجسال در یکی از بلاد ایران) نموده اگر چه عقیدتا منافی و مخالف با مذهب اسلام است و فتاوی و احکامش در خصوص مذهب مقدس اسلام دور از انصاف و مشوب بفرض است لکن از این صفات جنس ایرانی و ملة ایران تمجیدات فوق العاده و تحسینات کامله مینماید

اهالی ایران پیش از تمام ملل قطعه آسیا (یعنی باستانهای ملة زاپون) صاحب لیاقة جینی و ذکاوت فطری میناشند و پیش از هر قومی در جمع آوری سرمایه صنعت و علوم و حکمت کثوفی عالم سهم و دخل بوده اند دیگر آنکه از ملل قدیمه عالم معدود قبلی بوده که مثل این ملة شجیب قدیم در قرون و اعصار متعدده متوالیه در جاده تاریخ عالم انسانیة مراحل مشخصه پیموده و مقامات عالی طی نموده باشند یا آنکه باوجود سوانح و انقلابات عظیمه که بکرات و مرات بر ائمه و مملکت وارد شده هنوز بالنسبه

سالم و مامون مانده باشند

یونانیان و اعراب و مغول و اترک و افغان هر یک بنوبت این خاک پاك را عرضه گاه تاحت و تاز و حملات سخت نموده و چون سبل بنیان کن شرق تا غرب مملکت را فرا گرفتند لکن ملة ایران هنوز باقی و اگر طمع و حرص ممالک مغرب زمین که لاف تمدن و تربیت میزنند بگذارد این ملة که دارای صفات بجزه مشخصه بوده و بعقیده ارباب بصیرت صاحب قوی معنوی مکتومه میباشد مدتهای مدید با یدار خواهد ماند اما بد بختانه بمحض آنکه آن قوی کوفی میخواستند بصورت حقیقی فعلی در آیند و ملة ایران پاك مرتبه از خواب غفلة و حالة انغمای سیاسی چند صد ساله بنبود آمده و از شاهنشاه مرحوم مغفور در خواست سلطنته مشروطه نموده و بیض اخذ آن نعمه عظیمی و تاسیس مجلس شورای ملی نایل آمده و شروع به تنظیم و اصلاح امور خانه خویش نموده و قوانین اساسی که مقرون بعقل و صواب و مبنی بر عدل و مساوات است تدوین و تشکیل نموده اند در چنین موقعی بنا گه آن انعقاد معاهده میشومه روس و انگلیس اعلام گردید و از اثر آن امیدواریهای مشروعه و خیالات عالیة این ملة سرد و منحرف شد چنانچه امروزه خاطر هر ایرانی متشوش و پر از تصورات و توهمات است که آیا نتیجه و عاقبه این موافقت و معاهده میشومه بین دولتین چه خواهد بود

در اینکه این تصورات و حدسیات در خواطر اهالی موجود و پیوسته آنها را مضطرب و متزلزل دارد محل شبهه نیست لکن چه اندازه از آن تصورات صحیح و نزدیک بحقیقت اند مسئله ایست علیحده و بطور قطعی معلوم نمیتوان کرد مسئله مسلمی که حتی در نزد صاحبان حسن ظن و ساده ترین ناس مورد شبهه نیست این است که اقلا دودولة از دول همجوار ایران (امیدوار و متسدیم که ثانی ندانند) یعنی دولة امپراطوری روس و دولة اعلیحضرت سلطان عثمانی ایدا مایل نیستند که در یکی از ممالک همجوارشان سلطنته مستقله و استبداد مغلوب و مضحک شده و طریقه حکومت مشروطه با نظارت عامه غالب و فاتح آید خاصه در مملکت ایران که بعقیده عموم تا کنون پیش از هر ملتی دوچار فشار بجزه استبداد اسیری بوداند بیکنامی و شهرتیکه دولة انگلیس در مشرق زمین از حیث بی غرضی و مقاصد عالیه نوع پرستی و همراهی معنوی با مجاهدین راه حریت و ترقی در مدتهای مدید حاصل کرده بود در ظرف ۲۵ سال اخیر بی اندازه مخفیف یافته چنانچه از شواهد و دلالتیکه در اینصفحات ذکر خواهد شد معلوم و مبرهن میگردد این

اورا روانه نمایند از این اشرار ابا مواخذہ نشده است چون بدو مشروطیة بود سیزده ماه متحمل شدیم که بدنام نشویم این خسارات و ظلم اگر بملة یهود وارد می آمد امکان تحمل نداشتند و اگر از مابعد از سیزده ماه صبر و تحمل خطائی سر بزند پیش خدا و خالق و نفس خود شرمندہ نخواهیم بود چون جراید زبان مآه هستند بر آنها فرض است که تذکار تظلمات این بدبختانرا که در مبادی عالیہ داریم بفرمایند (عموم علما و سادات و اعیان و ملاک و تجار و رعایای محال ثلاثہ)

﴿(أحوالات کیلان ۲۰)﴾

خبر وحشة اثر قتل فریدون رئیس اداره جهانبان که به کیلان رسید افسردگی فوق العاده از این قتل باهالی روی داده تاخیر گرفتاری قائلین فریدون رسید در انجمن ملی از اهالی نهایت بشاشت و امتنان دیده شد وضع شهر خوبت عمده اختلافی که در بین است اختلال احوال طوائش است و آنهم علتش این است که سابق بر این خسته طوائش در تحت فرمان سر دار امجد طوائش بود چندسال قبل شازر من که یکی از خسته طوائش بود تیول میرزا نورالله خان وزیر مالیه کیلان شد از آنجهت از سر دار امجد مجزی شد و فعلا ماسال هم که یکی از خسته طوائش بود مجزی شد چند سال قبل هم برای دخالة حاجی آقا رضای مجتهد مرحوم بطالش دولاب او هم مجزی شد مآه اسلام کرکارزود امسال در کیلان خوئریزی اسلام و کرکارزود و حشة انکیز بود پسر سر دار امجد ارفع السلطنه باهالی کرکارزود و اسلام اول خواست بهمین ترتیب و اقتدار سی سال قبل رفتار بکنند اهالی بستوه آمدند و بختند و جنگها کردند آخر الامر رعایا غلبه کردند بعد ارفع السلطنه پناه برد بشاهسونها از قرار مسموع هزار نفر سوار شاهسون همراه کرده دو باره بمقتانله رعایا حاضر شدند بعد از زد و خورد و خوئریزیهای زیاد از طرفین شاهسونها هم رجوع باوطن خود نموده ببحر یک سید اسدالله نام کیلوانی دهات خلجان را جایبند خود ارفع السلطنه وارد رشت شده ملتجی به امیر اعظم گردید ایشان هم جمعی سوار فراهم کرده بطرف طوائش برای سر کونی اهالی حرکت داد وارد اتزلی شد خبر بطوائش رسید جمع کثیری آمدند بشفا رود و از شفا رود تلکرافت به امیر اعظم کردند که ملامحه مطیع و متقادیم عرض ما اینست که سی سال است تجاوزات سردار امجد را چون زمان استبداد بود بطریق اجبار تحمل کردیم چون حالا استبداد از میان رفته ماها دیگر طاقت تعدیات او را نداریم هر کس را رأی مبارک والا اقتضا فرماید ما اطاعة خواهیم کرد جز اداره سر دار امجد و اگر باز بعراض ما التفتات

مسلک مقرون انصاف به نیکنامی که بعقده بسیاری از ما انکیسان مطلوبترین و احسن طرق است بدبختانه چندان مورد توجه و جالب انظار سیاسیون و وزرای اخیر انکستان نبوده است و در حفظ و ایامی آن صرف جهدی نموده اند چنانچه هنوز از خاطر ها محو نشده که فوراً پس از اعطای تاسیس کنشی تسبیون در مملکة عثمانی جنگ خونخوار بین روس و عثمانی واقع گردید و در موقع دیگر محض بروز هیجان ملی برپاست عربی پاشا در مصر بر اسکندریه کلوله های توپ باریده اند و دولت انکیس انسانان را بتصرف در آورد از همه غریب تر آنکه دیروز عقد و داد بین انکیس و فرانسه بسته شد و امروز مشاهده میکنیم که مراکش فلک زده را از اطراف احاطه نموده اند (بقیه دارد)

(خلاصه مذاکرات دارالشوری شنبه ۱۲ محرم)

اظهار شد که امروز موضوع مذاکره دوجیز است یکی قانون متوفیات که یکدفعه قرائت شده و ایندفعه دوم است که باید قرائت شود و دیگری انتخاب باقی مآده از وکلا هر کدام را صلاح میدانند مقدم بدارند گفتند اول قانون قرائت شود بعد از آن انتخاب نمایند اظهار شد که یکنفر وکیل از برای کرمانشاه که بنا بود از اهالی مانجا انتخاب شود شاهزاده عمادالدوله لایق و شایسته است خوبت ایشانرا انتخاب نمایند جمعی تصدیق نمودند که خوبت انتخاب شود

شروع بقرائت قانون متوفیات شد در مان مآده اول مناظره و مباحثه بطول انجامید اغلب اصول و اساس از اصحیح ندانسته لازم تجدید وضع مواد دیگر دانستند بعد از مذاکرات زیاد در رد و قبول قانون موضوع حاضر رای گرفتند اکثریت آراء برد آن شد و قرار شد که کمیون مالیه قانونی در این موضوع نوشته بمجلس آورده تا تنقیح و تصحیح شود (مجلس ختم شد)

(تلکرافت از خرم اباد - به طهران)

توسط انجمن محال ثلاثه تنکابن بمدير جبل المتین چون کارد باستخوان رسیده و طاقت طاق عاجزانه تظلم مینایم سیزده ماه است که تحمل شدائد و مصائب از مفساد میر عماد که وکیل جن است و شیخ محمد و سید صادق و چند نفر اشرار دیگر که عمده اینها از سی نفر کمتر است از نهب مویشی و غارت خانها و ارتکاب قتل نفوس محترم و خسارت محصول ملکی هر چه ندبه کردیم مشر ثمری نشد دو مامور محترم از مجلس مقدس و دیوانخانه عدالة برای تحقیق باین ولایت آمدند و تصدیق شرارت اشرار را داده اند مطلقا سودی بخشید مجددا مکرم الدوله را که دست نشانده و حامی این اشرار است و یکماه قبل امتحانات خود را در احقاق بما عیارکان نشان داده مجددا میخواهند

فرمائید سر در کف دست یا حفظ حقوق مشروعه خودمان را می کنیم یا جان در سر این کار چنانچه ناچار گذاشته ایم باز حاضریم امیر اعظم هر چه خواست ارفع السلطنه را راضی بکنند که صرف نظر از حکومت طوالتش بکنند حام دیگر معین بکنند که هم رعایا آسوده باشند و هم حقوق آنها محفوظ باشد و از وخامت مال در عدم تعیین حاکمی غیر از اداره سر دار امجد ارفع السلطنه را آگاه نمودند مفید نشد خود سردار امجد چون طهران است همه روزه بوسایل از وزارت داخله و بعضی از مراکز دیگر تلکرافات اکیده صادر نموده ولی چون بی خورزی این مسئله محال بود امیر اعظم هم راضی بخورزی نشد فعلا اسلام و کرکارود بی حاکم و مالیات دولت لاوصولت طالتش دولاب هم در حکومت ضرغام السلطنه مطیع اند بشرطیکه ضرغام السلطنه هم از مالیات صحیحی بمان نیابورد که حرفی است خنک و دل سردی خواهد آورد شاندرمن هم یکسال تمام است که حاکم ندارد فعلا خسته طوالتش بشکلی بی ترتیب است که روز روشن مال و جان و عرض و ناموس رعایای بیچاره در معرض تلف است خداوند خودش بدل وکلای مجلس مقدس رحمی بیاندازد که از وظیفه خود خارج نشوند بلکه قوانین مملکت را بزودی وضع نموده بدست قوه مجریه بدهند تا موقع اجرای گذاشته و بیچاره رعیت آسوده شود

عریضه اهالی سرحد آستارا

بتوسط جریده مقدسه حبل المتین یومیه بمقام منبع دارالشورای کبرای مقدس ملی شیدانه ارکانه ای نمایان امام ای حجتین آئین ای رئیس وکلای سی کرور نفوس اسلام ای وکلای باغیرت آذربایجان وجود مبارک شما در سرحد آستارا انجمن خیریه تشکیل فرموده بودند خوانین نین بحریک حاجی بیوک آقا بیک مستبد پراکنده نمودند وکلای صاحب احترام مارا بی آبرو و در بدو کردند ظلم بر رعایا و فقرا از حد گذشته مال و جان و ناموس این بیچارگان رفته اموال و خانه را به بنمابردماند تلکرافات شیخ فضل الله نوری را رشید الملک در درکاروان سراهای اردبیل و مصباح السلطنه در بازار نین جیبائیده و جار کشیده اند باحکم تلکرافت عتهد انجمن موقوف شده هرکس اسم انجمن را بگوید کافر و مرتد است ظلم و ظمیان رشید الملک در اردبیل و حرکات مطلقانه و اجحافات مبصر السلطنه و برادرش قوشی خان در سرحد آستارا از حد گذشته عمّا قریب علاجی حاجی بیوک آقا بیک باین دو نفر حاکم بشود رعیه و سرحد از دست خواهد رفت واجب بود عرض شد (امضا عموم اهالی آستارا)

خلاصه رابرت اتزلی

امروز در حیاط عمارت صدری که محل نشین اکت

قونسول کری روس است روسها بنای داد و فریاد را گذاشته باقزاق و مستحفظ انجما بنسای زدو خورد کردند و بالاخره اکنظ از اطاق تحریر پائین آمده وقع اشوب را نموده رو سهارا از حیات عمارت بیرون نموده است خدا رحم کرده که ایرانی ورعایای داخله نبودند و الا بذریعه تلیفون خبر برشت بقونسول کری مقیم انجما میرفت بهانه خوبی بدست شان می افتاد داخله روسی منشوش و نمی توانست انجبارا امنیه معذک همینکه اندک بهانه بدست نماید کان شمالی می افتد میگویند باید قزاق و فشنک وارد کنیم خوبست قزاق و فشنک را بداخله و امنیه انجما مصرف کنند خدا آسان کند دشوار مارا. در این دو ماهه تقریباً یکصد و ده صندوق فشنک از باد کوبه از طرف روسها برای قونسول کری کیلان وارد اتزلی شده است و عده هر صندوق هزار عدد و چیلتان یکصد و ده هزار فشنک وارد کمرکخانه و مرخص کرده اکنظ قونسول کری حمل بقونسولخانه رشت نموده است !! (ابوزر)

اخطار

بر تمام دانشمندان واضح است که ترقی عالم منوط است به ترقی معارف و ترقی معارف هم مربوط است بحفظ حقوق مؤلفین و اگر حقوق مؤلفین محفوظ نماند علاوه از آنکه ضرری بعالم تمدن زده ظلمی فاحش هم بمعارف کرده و مانع از ترقی و توسعه معارف شده مثلاً فلان سیاح شصت سال در بیابانها جان میکند و هزار هزار قسم زحمت متحمل میشود تا آنکه معلوماتی تحصیل مینماید که انتشار آن نتیجه عمر آن شخص است و همینکه بطبع میرساند اگر دیگری فوراً از روی آن طبع کند در تمام دنیا مورد مؤاخذه و تنیه است چرا که دزد ترقی عالم شده و بمعارف وطن خیانت کرده چنانکه حاجی شیخ احمد کتاب فروش این اوقات که مملکت مشروطه شده بنجبال آنکه مشروطه یعنی هرج و مرج چند کتاب که مؤسین آنها زحمتها کشید بودند و حق طبع قانوناً محفوظ بوده محرمانه بطبع رسانیده از جمله اخلاق مصور که این بنده ابراهیم ابن صنیع السلطنه بیست هزار تومان در طبع کتب خسارت کشیده تا این یک جلد کتاب رونقی پیدا کرده و مراتب را اجمالا بوزارت جلیله علوم و معارف اطلاع داده ده روز است منتظر داد خواهیم و این چند سطر را برای استحضار خاطر عموم ارباب معارف زحمت دادیم که بدانند این اوقات چه قسم خیانات واقع میشود (ابراهیم بن صنیع السلطنه)

(اعلان)

میو ریکوپولس معلم زبان آلمانی و معلم موزیک هرکس میل دارد بیاموزد حضرات (هونل انگلیس) (حسن الحسینی الکاشانی)